

НОТАРІАЛЬНА ПАЛАТА УКРАЇНИ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

Щодо засвідчення справжності підпису громадян держави–агресора Російської Федерації на заявах про вихід з такого громадянства

Підпунктом 1 пункту 1 Постанови КМУ «Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану» №164 від 28.02.2022 в редакції Постанови КМ № 719 від 24.06.2022 передбачено можливість вчинення нотаріальної дії, зокрема засвідчення справжності підпису громадянина Російської Федерації, як особи, що є пов'язаною з державною-агресором згідно законодавства України, **виключно на заяві про вихід з громадянства Російської Федерації.**

Вихід з громадянства Російської Федерації особи, яка проживає на території іноземної держави, здійснюється на підставі добровільного волевиявлення такої особи у спрощеному порядку, за винятком випадків, передбачених статтею 20 Федерального закону «Про громадянство Російської Федерації» (далі –Закон).

Відповідно до статті 9 вказаного Закону громадянство дитини при набутті чи припиненні громадянства Російської Федерації одним з її батьків чи обома її батьками зберігається чи змінюється відповідно до цього Закону. Для набуття або припинення громадянства Російської Федерації дитиною віком від чотирнадцяти до вісімнадцяти років потрібна її згода. Громадянство Російської Федерації дитини не може бути припинено, якщо в результаті припинення громадянства Російської Федерації дитина стане особою без громадянства.

Вихід із громадянства Російської Федерації дитини, один із батьків якого має громадянство Російської Федерації, а інший батько є іноземним громадянином або один з батьків якого є іноземним громадянином, здійснюється у спрощеному порядку за заявою обох батьків або за заявою одного з батьків.

Стаття 20 Закону підставами відмови у виході з громадянства Російської Федерації визначає, що вихід із громадянства Російської Федерації не допускається, якщо громадянин Російської Федерації:

- а) має не виконане перед Російською Федерацією зобов'язання, встановлене федеральним законом;
- б) залучений компетентними органами Російської Федерації як обвинувачуваного у кримінальній справі або щодо нього є набрав законної сили і підлягає виконанню обвинувальний вирок суду;
- в) не має іншого громадянства та гарантій його набуття.

Слід зазначити, що стаття 32 Закону, яка визначає порядок подання заяв з питань громадянства Російської Федерації, встановлює наступне.

Заява з питань громадянства Російської Федерації подається за місцем проживання заявника:

- а) особою, яка проживає на території Російської Федерації, - **до територіального органу федерального органу виконавчої влади у сфері внутрішніх справ;**
- б) особою, яка проживає за межами Російської Федерації і не має місця проживання на території Російської Федерації, - **дипломатичне представництво або консульська установа Російської Федерації, що знаходяться за межами Російської Федерації.**

Заява подається особисто заявником.

У випадку, якщо заявник не може особисто подати заяву у зв'язку з обставинами, що мають винятковий характер та підтвержені документально, заяви та необхідні документи можуть бути передані для розгляду через іншу особу або надіслані поштою. У цьому випадку справжність підпису особи, яка підписала заяву, та вірність копії документа, що додається до заяви, її оригіналу засвідчуються нотаріально.

Заява про зміну громадянства дитини чи недієздатної особи подається їх батьками або іншими законними представниками за місцем проживання заявника або за місцем проживання дитини чи недієздатної особи.

Порядок розгляду питань громадянства Російської Федерації регламентується «Положенням про порядок розгляду питань громадянства Російської Федерації», затвердженим 14 листопада 2002 р. №1325.

Цим Положенням, прийнятим відповідно до Закону, встановлюються порядок розгляду заяв з питань громадянства Російської Федерації, прийняття, виконання та скасування рішень із зазначених питань, а також форми заяв та перелік необхідних документів, відповідних конкретним підставам набуття чи припинення громадянства Російської Федерації

Положення визначає певні особливості, за умови дотримання яких може бути прийнята заява про вихід з (припинення) громадянства РФ.

Заява складається у двох примірниках (кожен на бланку) за формою, що відповідає конкретним підставам припинення громадянства Російської Федерації (додатки №4,5,6). Положення вимагає, що заява складається російською мовою. Усі подані разом із заявою документи, виконані не російською мовою, підлягають перекладу російською мовою. Вірність перекладу чи справжність підпису перекладача має бути засвідчена відповідно до законодавства Російської Федерації про нотаріат.

Бланк заяви заповнюється від руки або з використанням технічних засобів (друкарських машинок, комп'ютерів). При заповненні бланка заяви не допускається використання скорочень та аббревіатур, а також внесення виправлень. Відповіді на заяви, що містяться в бланку, повинні бути вичерпними. Текст заяви, виконаний від руки, має бути розбірливим.

Заява про вихід із громадянства Російської Федерації дитини віком від 14 до 18 років на припинення громадянства РФ одночасно з батьками, одним з батьків або єдиним батьком оформлюється на бланку заяви про вихід з громадянства Російської Федерації. Заява батьків підписується обома батьками. Якщо один із батьків не може бути присутнім при подачі заяви до повноважного органу, підпис цього батька на заяві повинен бути засвідчений відповідно до законодавства Російської Федерації про нотаріат.

Водночас, статтею 15 Закону України «Про нотаріат» передбачено, що мова нотаріального діловодства визначається статтею 9 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», та є УКРАЇНСЬКОЮ.

Відповідно, тексти заяв, справжність підпису на яких буде засвідчено нотаріально, повинні бути викладені виключно державною українською мовою.

Для можливості реалізації у подальшому таких заяв та досягнення мети - виходу з громадянства держави-агресора громадянами Російської Федерації, які складають такі заяви, можливим є викладення тексту заяви українською мовою з одночасним перекладом тексту нотаріусом на російську мову тексту документа у відповідності до Закону України «Про нотаріат».

Посвідчувальний напис нотаріуса про засвідчення справжності підпису на такій заяві та вірності перекладу викладається **виключно українською мовою.**

При наданні консультацій правового характеру щодо складання проектів таких заяв та переліку необхідних додатків (їх офіційного перекладу) нотаріусам доцільно роз'яснювати особам, які звертаються за вчиненням нотаріальної дії, про необхідність з'ясування повної інформації про особливості формування кожного індивідуального пакету документів для виходу з громадянства держави-агресора за запланованим місцем подання заяви.

Додатки

Додаток 1. Витяг з Федерального закону «Про громадянство Російської Федерації».

Додаток 2. Витяг з Положення про порядок розгляду питань громадянства Російської Федерації, затв. Указом Президента РФ № 1325 14 листопада 2002 року (зі змінами).

Додаток 3. Додатки 4-6 до Положення *(справжність підпису на таких заявах нотаріусами України може бути засвідчено виключно у разі їх викладення українською мовою!)*.

Додаток 4. Додаток 4 до Положення з перекладом.

Додаток 5. Додаток 5 до Положення з перекладом.

Додаток 6. Додаток 6 до Положення з перекладом.

08 серпня 2022 року

Комісія Нотаріальної палати України
з аналітично-методичного забезпечення
нотаріальної діяльності

Відділ методичного забезпечення та інформаційно-
аналітичної роботи Нотаріальної палати України